

عنوان مقاله:

روش شناسی و اعتبارسنجی برداشت مبتنی بر دلالت اشاره از قرآن کریم

محل انتشار:

دوفصلنامه آموزه های قرآنی، دوره 17، شماره 29 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

سیده بتول ضیاءالدین - دانشجوی دکتری تفسیر تطبیقی جامعه المصطفی العالمیه

حسن نقی زاده - استاد دانشگاه فردوسی مشهد

حسن خرقانی - دانشیار دانشگاه علوم اسلامی رضوی

مرتضی نوروزی - عضو هیئت علمی جامعه المصطفی العالمیه

خلاصه مقاله:

جستار حاضر می کوشد مفهومی عالمانه از چیستی دلالت اشاره، جایگاه، ارکان و شرایط و ضوابط تحقق، اعتبار و حجیت آن را بررسی و تبیین نماید و از روش استناد، استدلال، توصیف و تحلیل بهره گرفته است. بررسی ها در باب دلالت اشاره نشان می دهد که این نوع دلالت نه از سنخ لفظ بلکه امری فراتر از آن است و از نوع غیر صریح و دلالت التزامی است؛ از نظر عرف، مقصود مستقیم گوینده کلام نمی باشد، اما این تعبیر با تسامح درباره خداوند و کلام الهی به کار می رود؛ زیرا خداوند عالم مطلق به تمام امور است. این دلالت دارای مراتبی است که طبق تعریف ها به جلی و خفی تقسیم می شود. این دلالت با دقت عقلی به دست می آید و از دلالت های بین اما بالمعنی الاعم می باشد. جایگاه دلالت اشاره در مرتبه بعد از دلالت اقتضاء و دلالت تنبیه است. حجیت دلالت اشاره از باب حجیت ظواهر الفاظ، محل تردید است؛ زیرا نه از نظر کاربرد و نه از نظر سیاق، مقصود اصلی گوینده نیست و تبعاً و ارتکازاً اراده شده است، اما می توان این دلالت را از دلالت های تبعی شمرد و آن را از باب ملازمات عقلی، حجت دانست. دلالت اشاره در پی بردن به اعجاز بیانی قرآن کریم و جهان شمولی احکام و معارف قرآنی کارایی دارد و با آن می توان احکام شرعی، احکام سیاسی، امور اعتقادی و مانند آن ها را از قرآن استخراج کرد

کلمات کلیدی:

دلالت التزامی، دلالت اشاره، برداشت از قرآن، اصول فقه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/948891>

